

Mark- och miljödomstolen

kn.remissvar@regeringskansliet.se

kristin.skeppsby@regeringskansliet.se

Remiss: "En ny miljöprövningsmyndighet" (KN2025/01878)

Mark- och miljödomstolen vid Växjö tingsrätt lämnar följande yttrande

Inledande synpunkter

Mark- och miljödomstolen har tidigare yttrat sig över SOU 2024:98 *"En ny samordnad miljöbedömnings- och tillståndsprövningsprocess"*. I det remissvaret (ert diarienummer KN 2025/00288) gavs uttryck för en i grunden positiv inställning till utredningens huvudalternativ: att samla prövningsfunktionen för miljöfarlig verksamhet i en helt ny prövningsmyndighet. Domstolen vidhåller denna bedömning.

En sådan förändring innebär visserligen en betydande omställning, men den kan samtidigt skapa en mer sammanhållen prövningsorganisation. Det är dock angeläget att vissa frågor om ansvarsfördelning och förfarandets utformning klargörs ytterligare.

I det följande lämnar domstolen synpunkter på förslaget utifrån den kapitelstruktur som promemorian "Ny myndighet för miljöprövning" är uppdelad i. Domstolen har härvid gjort ett urval i fråga om i vilka delar det finns anledning att lämna synpunkter.

6 Uppgifter vid en ny myndighet för miljöprövning

Utredningen föreslår en omfattande reform av dagens prövningsstruktur. Samtidigt vill domstolen peka på att de materiella reglerna för miljöprövning i huvudsak kommer att vara desamma. Mot den bakgrunden framstår det som sannolikt att prövningsresultaten i många fall kommer att likna dagens. Överklagandefrekvensen kan eventuellt påverkas när den nya myndigheten sjösätts, vilket bör följas upp.

Domstolen vill också betona att länsstyrelserna utgör en central kunskaps- och remissinstans i miljöprövningsärenden. Detta blir särskilt tydligt i avsnittet om förfarandet (se nedan).

6.3 Förfarandet vid MPM:s prövning

Av de föreslagna reglerna i 9–10 §§ förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd framgår inte med full tydlighet hur länsstyrelsens medverkan ska garanteras.

Domstolen menar därför att länsstyrelsen, i nämnda paragrafer, bör anges som mottagare av ansökan, kungörelse och besked om sammanträde. Alternativt behöver det framgå var i regelverket denna informationsöverföring säkerställs. Det tidigare stödet i 25 § MPD-förordningen avseende tillfälle till yttrande kommer inte längre att finnas kvar.

Vidare anser domstolen utifrån 19 kap. 5 § p. 2 och 22 kap. 2 § miljöbalken avseende brister i ansökan, att det kan finnas skäl att överväga en något annorlunda ordning än den som utredningen presenterar.

Ett system där miljöprövningsmyndigheten i större utsträckning får möjlighet att avvisa bristfälliga ansökningar – i stället för att rutinmässigt förelägga om komplettering – skulle tydligare markera att det är sökanden som bär huvudansvaret för att ansökan är fullständig. Miljöprövningsmyndigheten kan emellertid precisera föreliggande brister i avvisningsbeslutet vilket kan utgöra ett stöd för sökanden vid en ny ansökan. En sådan ordning skulle också kunna bidra till en mer effektiv prövningsprocess, genom att kompletteringsförelägganden reserveras för mindre, lätt avhjälpta, brister.

6.7 Till vilken MMD ska överklagande ske

Mark- och miljödomstolen tillstyrker förslaget om fastighetsforum.

En fråga som behöver klargöras är om den nya miljöprövningsmyndigheten ska vara motpart i domstolsprocessen (jfr 5 kap. 2 § första stycket lagen om mark- och miljödomstolar) efter överklagande av MPM:s beslut. Detta är av betydelse särskilt i ljuset av den talerätt som ligger hos länsstyrelsen enligt 19 kap. 5 § p 5 och 22 kap. 6 § miljöbalken. Det bör förtydligas hur de båda myndigheternas roller förhåller sig till varandra vid en process hos mark- och miljödomstolen.

6.8 Ikraftträdande och övergångsbestämmelser

Det kan uppkomma viss osäkerhet kring hur ansökningar enligt 24 kap. 11 § miljöbalken ska hanteras under övergångsperioden, särskilt när det gäller tillstånd som meddelats av länsstyrelserna före 1998. Om avsikten är att dessa även fortsättningsvis ska ges in till länsstyrelsen bör detta uttryckligen framgå av författningskommentaren för att undvika oklarheter.

En liknande oklarhet kan uppstå vid ansökningar om villkorsändring enligt 24 kap. 13 § miljöbalken. För att undvika detta bör bestämmelsen kompletteras med ett klargörande att man avser den myndighet som vid tiden för ansökan om villkorsändring är tillståndsmyndighet.

Konsekvenser

Domstolen vill även peka på en redan etablerad möjlighet att styra mål om miljöfarlig verksamhet till mark- och miljödomstol genom samordning med ansökan om vattenverksamhet. Denna ordning har i praktiken fått betydelse för exempelvis bergtäkter, solcellsparkar och biogasanläggningar som formellt utgör B- eller U-verksamheter men som, genom samordningen, provas av domstol i första instans.

Det framstår som värdefullt att följa hur denna ordning utvecklas när en ny miljöprövningsmyndighet införs. Det kan ge viktig information om hur prövningssystemet fungerar i gränsfall där flera typer av verksamheter berörs.

Peter Ardö

Chefsrådmann

Beslut om detta yttrande har fattats av chefsrådmannen Peter Ardö. I beredningen av remissvaret har stf. chefsrådmannen Lena Stjernqvist tekniska råden Catharina Ogenblad, Andreas Hedrén och Henrik Östman samt beredningsjuristen Julia Zietara deltagit.